

Sygn. akt V CZ 30/18

POSTANOWIENIE

Dnia 17 maja 2018 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Teresa Bielska-Sobkowicz (przewodniczący)

SSN Grzegorz Misiurek

SSN Bogumiła Ustjanicz (sprawozdawca)

w sprawie z powództwa A.B.
przeciwko K.K.
o zapłatę,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym
w Izbie Cywilnej w dniu 17 maja 2018 r.,
zażalenia powoda na wyrok Sądu Apelacyjnego w K.
z dnia 7 grudnia 2017 r., sygn. akt I ACa [...] /17,

- 1) uchyla zaskarżony wyrok,**
- 2) pozostawia rozstrzygnięcie o kosztach postępowania
zażaleniowego w orzeczeniu kończącym sprawę.**

UZASADNIENIE

Sąd Okręgowy w C. wyrokiem z dnia 24 kwietnia 2017 r. utrzymał w całości w mocy nakaz zapłaty wydany w dniu 29 listopada 2016 r., którym zobowiązano pozwanego do zapłaty na rzecz powoda kwoty 113 581 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 4 listopada 2016 r. tytułem zwrotu pożyczonej mu przez powoda sumy 100 000 zł wraz ze skapitalizowanymi odsetkami do dnia wniesienia pozwu. Sąd ten uznał, że bezskuteczny upływ terminu wyznaczonego do zapłaty uprawniał powoda do wypełnienia weksla in blanco wystawionego przez pożyczkobiorcę. Niesłuszny był także zarzut nienależytego wypełnienia weksla, z uwagi na niewykazanie wysokości roszczenia i terminu płatności oraz nierozliczenie robót wykonanych dla powoda. Nie został podzielony zarzut pozwanego, że wypełnienie weksla było bezpodstawne, bo zabezpieczeniem zapłaty było także przewłaszczenie na zabezpieczenie ruchomości stanowiących jego własność w postaci linii technologicznej do produkcji emulsji asfaltowych obejmującej system grzewczy wraz z kotłem, zbiornik stalowy do magazynowania asfaltu oraz ciąg produkcyjny, które powód zatrzymał.

Po rozpoznaniu sprawy na skutek apelacji pozwanego Sąd Apelacyjny w K. zaskarżonym wyrokiem uchylił wyrok Sądu Okręgowego i przekazał sprawę do ponownego rozpoznania. Uznał, że powód wykazał udzielenie pozwanemu pożyczki, termin jej zwrotu, opóźnienie w spełnieniu świadczenia i wezwanie pozwanego do zapłaty. Pozwany nie udowodnił natomiast wykonania jakichkolwiek prac na rzecz powoda, których wartość mogłaby być zaliczona na poczet zadłużenia. W odniesieniu natomiast do zarzutu przewłaszczenia na zabezpieczenie linii produkcyjnej, ustalenia Sądu pierwszej instancji nie były kompletne. Z postanowienia § 7 ust. 2 i 3 umowy stron wynikało, że zaspokojenie powoda nastąpi, gdy zatrzyma przewłaszczoną ruchomość lub gdy zbędzie ją w całości albo w części w zakresie odpowiadającym wartości zatrzymanej lub zbytej rzeczy. Z zeznania pozwanego wynika, że powód zatrzymał całą linię technologiczną i korzysta z niej, a jej wartość jest wyższa od pożyczonej sumy. Sąd Okręgowy nie odniósł się do tych zeznań, chociaż na ich podstawie

należałoby przyjąć, że objęta wekslem wierzytelność nie istniała już w czasie wypełniania weksla.

Okoliczności te zostały przedstawione pod nieobecność powoda, a jego pełnomocnik nie dysponował wiedzą umożliwiającą ustosunkowanie się do stanowiska pozwanego. Kwestia ta wymagała wyjaśnienia i przeprowadzenia dowodu co najmniej z przesłuchania powoda. Wydanie przez Sąd pierwszej instancji wyroku w tym stanie sprawy było nieprawidłowe, z uwagi na nierozpoznanie istoty sprawy w odniesieniu do tej kwestii. Wskazał na potrzebę uzupełnienia postępowania dowodowego.

Powód w zażaleniu zarzucił naruszenie art. 386 § 4 k.p.c. przez uchylenie wyroku Sądu Okręgowego i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania z powodu niewyjaśnienia kwestii, która jako jedyna pozostała w sprawie sporna i wobec nieumotywowania przyczyn pominięcia istotnego dla niej dowodu w sytuacji, gdy możliwość taka została przewidziana w razie nierozpoznania istoty sprawy albo konieczności przeprowadzenia postępowania dowodowego w całości. Sąd Apelacyjny pominął, że w pismach procesowych powoda zawarte były oświadczenia, iż linia technologiczna nie była i nie jest jego w posiadaniu. Nie było podstaw do uznania, że nie doszło do rozpoznania istoty sprawy. Powód domagał się uchylenia zaskarżonego wyroku.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Rolą art. 394¹ § 1¹ k.p.c. jest doprowadzenie do merytorycznego orzekania przez sądy odwoławcze, prowadzące postępowanie w ramach modelu apelacji pełnej. Ten rodzaj apelacji polega na tym, że sąd drugiej instancji kontynuuje postępowanie, rozpoznaje sprawę od nowa, może prowadzić postępowanie dowodowe, dokonać całkowicie odmiennych ustaleń faktycznych i oceny materiału dowodowego od tych dokonanych przez sąd pierwszej instancji, co w żadnym razie nie oznacza pozbawienia stron jednej instancji merytorycznej. Oznacza to rozpoznanie sprawy na nowo w sposób w zasadzie nieograniczony (art. 378 § 1, art. 382 k.p.c.). Do uchylenia wyroku sądu pierwszej instancji i przekazania mu sprawy do ponownego rozpoznania może dojść jedynie w razie zaistnienia przesłanek przewidzianych w art. 386 § 2 i 4 k.p.c. W drodze tego zażalenia Sąd Najwyższy

kontroluje, czy sąd drugiej instancji prawidłowo rozumiał i zastosował te przyczyny. Zgodnie z art. 386 § 2 k.p.c., orzeczenie kasatoryjne może być wydane w razie gdy postępowanie przed sądem pierwszej instancji było dotknięte nieważnością. W przepisie art. 386 § 4 k.p.c. uregulowane zostały dwie przyczyny, odnoszące się do nierozpoznania istoty sprawy albo konieczności przeprowadzenia w sprawie postępowania dowodowego w całości.

W sprawie nie została wyjaśniona jedna z kwestii podniesionych przez pozwanego. Nie było zatem podstaw do uznania, że Sąd Okręgowy nie rozpoznał istoty sprawy, rozumianej jako zaniechanie zbadania materialnej podstawy żądania pozwu lub zarzutów merytorycznych przeciwstawionych zgłoszonemu roszczeniu, czyli nierozstrzygnięcie o żądaniu stron, całkowite powstrzymanie się od wyjaśnienia sedna sprawy lub treści spornego stosunku prawnego. Taka sytuacja nie miała miejsca w sprawie. Sąd Apelacyjny, podzielając zarzut pozwanego nierozpoznania istnienia zadłużenia, w odniesieniu do zagadnienia zatrzymania przez powoda jego ruchomości, powinien usunąć wady postępowania przez przeprowadzenie uzupełniającego postępowania dowodowego i wyjaśnić tę wątpliwość. Nie zachodziła bowiem i druga z przyczyn wskazanych w art. 386 § 4 k.p.c., dotycząca konieczności przeprowadzenia postępowania dowodowego w całości. Uchylenie przez Sąd Apelacyjny wyroku Sądu Okręgowego i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania było nieprawidłowe.

Z tych względów Sąd Najwyższy na podstawie art. 398¹⁵ § 1 w związku z art. 394¹ § 3 k.p.c. orzekł jak w sentencji.

jw

ał